

LIBO SAD

Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních zdrojů

LIBOSAD

**Demonstrační
a experimentální pracoviště
Katedry zahradní a krajinné
architektury**

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních
zdrojů**

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

Libosad je výjimečnou součástí kampusu ČZU v Praze. Patří mezi výlučnou specializovanou pracoviště a botanické zahrady, které jsou známe i u uznávaných zahraničních univerzit. Neplní však funkci pouze univerzitního arboreta, ale svojí úzkou vazbou na vyučované zahradnické obory dále rozvíjí pedagogicko-didaktické možnosti a zásadně obohacuje a zkvalitňuje studijní nabídku univerzity.

Je koncipován jako jedinečné místo výsostných hodnot nádherného oboru krajinářské architektury. Svým pojetím se významně liší od parků, zahrad nebo veřejných prostor. Je totiž pedagogickou ukázkou toho nejlepšího, s čím může krajinářský architekt pracovat — s bohatostí sortimentu rostlin, jeho časovou účinností a proměnlivými vlastnostmi, s estetikou jednotlivých prvků a jejich uspořádáním a špičkovými materiály a technologiemi.

Přímá návaznost Libosadu na výukové prostory univerzity a jeho pojetí jako didaktického prostoru je v kontextu ČR unikátní.

2,67 hektarů

1100
taxonů dřevin

300
taxonů trvalek

22

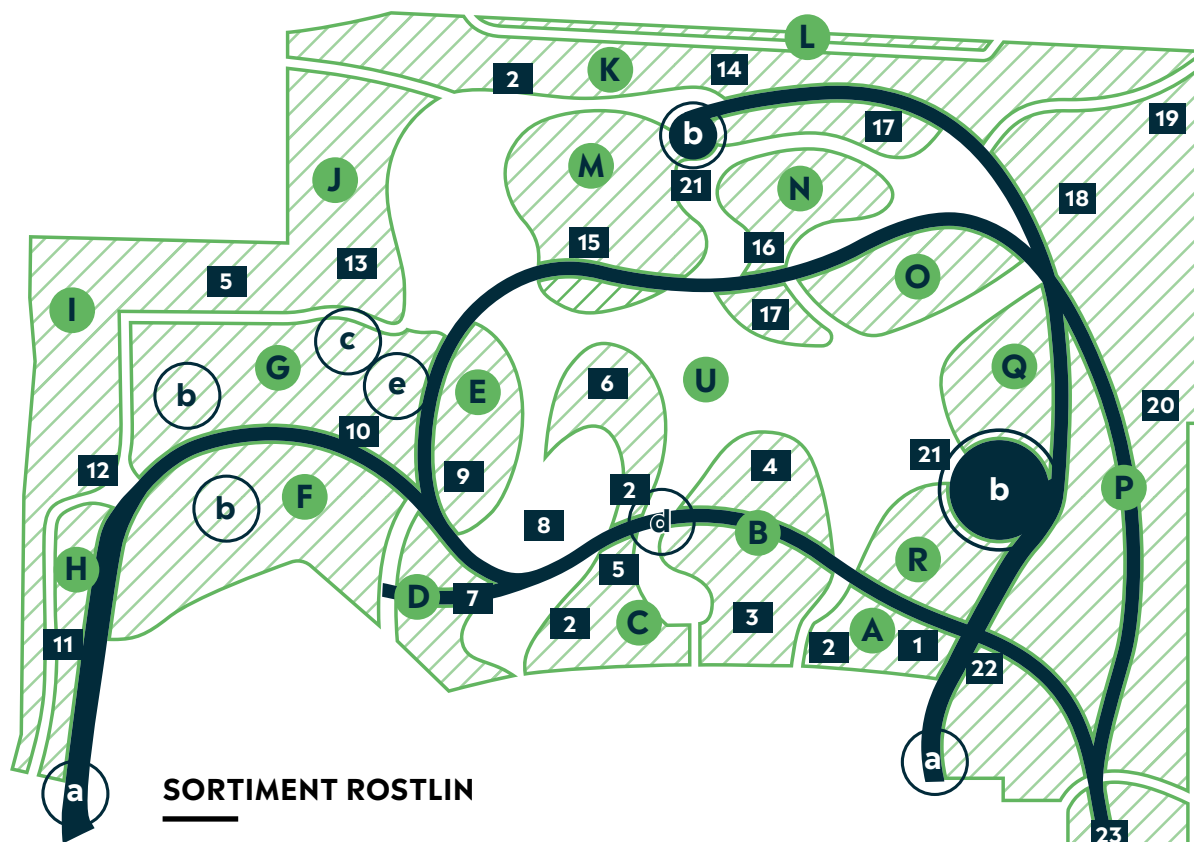
tematických
celků

2006-2008
zahájena realizace

2016
druhá
fáze úprav

2013
zpřístupnění
pro veřejnost

2022
třetí
fáze úprav

SORTIMENT ROSTLIN

1 vilíny (<i>Hamamelis</i> sp.)	10 okrasné traviny
2 kaliny (<i>Viburnum</i> sp.)	11 pereny
3 zlatice (<i>Forsythia</i> sp.)	12 průhonická tradice
4 okrasné slivoně (<i>Prunus</i> sp.)	13 dřšťaly (<i>Berberis</i> sp.)
5 kdoulowce (<i>Chaenomeles</i> sp.)	14 skalníky (<i>Cotoneaster</i> sp.)
6 šeřky (<i>Syringa</i> sp.)	15 poléhavé jalovce (<i>Juniperus</i> sp.)
7 pustoryly, trojpučky, weigelié (<i>Philadelphus</i> sp., <i>Deutzia</i> sp., <i>Weigela</i> sp.)	16 vřesy a vřesovce (<i>Calluna</i> sp., <i>Erica</i> sp.)
8 kosatce a denivky (<i>Iris</i> sp., <i>Hemerocallis</i> sp.)	17 jalovce (<i>Juniperus</i> sp.)
9 mochny (<i>Potentilla</i> sp.)	18 borovice (<i>Pinus</i> sp.)
	19 sekvoje a sekvojovce (<i>Sequoia</i> sp., <i>Sequoiadendron</i> sp.)
	20 jedle, smrky, borovice (<i>Abies</i> sp., <i>Picea</i> sp., <i>Pinus</i> sp.)
	21 pnoucí růže (<i>Rosa</i> sp.)
	22 tisý (<i>Taxus</i> sp.)
	23 stálezelené listnaté dřeviny
	24 zimostřázy (<i>Buxus</i> sp.)
	25 cypřišky (<i>Chamaecyparis</i> sp.)
	26 zeravy (<i>Thuja</i> sp.)

TEMATICKÉ CELKY

A předjarní působnost rostlin	L stříhané živé ploty
B časné jarní působnost rostlin	M půdopokryvné rostliny nízké
C jarní působnost rostlin	N vřesoviště
D pozdně jarní působnost rostlin	O dřeviny se zajímavou texturou listu
E letní působnost rostlin	P jehličnany
F vyhlídka na Libosad	Q půdopokryvné keře střední
G venkovní učebna	R půdopokryvné keře vyšší
H perennový kalendář	S thujarium
I sortiment keřů	T pokusné záhony peren
J keře okrasné listem	U trávnickové plochy
K keře okrasné plodem, podzimní efekty	V dosud nerealizovaná část Libosady

VYBAVENOST

a vstupy
b vyhlídka
c amfiteátr
d expozice mlatových cest
e vodní prvek

VYHLÍDKOVÉ PLOŠINY

Libosad jako součást areálu ČZU

Krajinářské úpravy kampusu České zemědělské univerzity v Praze byly zahájeny v roce 1961 souběžně s výstavbou budov univerzity. Areál tehdy vznikl na místě řepného pole zcela bez vegetace. Založení soustavy zeleně mělo tři klíčové funkce: vytvořit mikroklimaticky a obytně kvalitní a kultivované prostředí pro studenty a zaměstnance univerzity, důstojně reprezentovat univerzitu navenek a zajistit demonstrační prostor pro výuku oboru zahradní a krajinářské architektury. To se projevilo v neobvykle širokém sortimentu vysazovaných dřevin a zejména v sofistikovaném a propracovaném návrhu kompozičních principů a tematických celků.

Autorem návrhu i realizace výsadby byl Jiří Mareček, který s velkým

osobním nasazením a velkorysou vizí koncipoval a realizoval ozelenění 45hektarového areálu a vytvořil zde 22 promyšlených a provázaných tematických celků, jejichž důvtipnost můžeme i přes velké, zejména stavební úpravy kampusu, obdivovat dodnes (např. reprezentativně pojedený vstup se stromovou bránou a dojmovou gradací, osobitě a speciálně laděné výsadby ve výhledu z jednotlivých poslucháren, rozárium a umístění dřeviny s lehkým stínem u auly, nejkrásnější právě v období promoci, aby tak každý absolvent ČZU měl krásnou vzpomínku s důstojným kvetoucím pozadím apod.).

Založení Libosadu

Nedílnou součástí kampusu se stal také Libosad, který rovněž projektoval profesor Mareček. Realizace se ujal jeho spolupracovník Jan Mejšťík a na zanedbaném, zapomenutém místě v západní části areálu vzniklo během tří let unikátní dílo. Název Libosad byl zvolen jako projev úcty k našim zahradnickým předkům, kteří byli tvůrci „sadů pro libost“, označovaných od 18. století jako libosady. S realizací se začalo v roce 2006. Většina plochy arboreta je rekultivací městské skládky odpadů o mocnosti 15–20 m, která byla pouze překryta cca metrovou vrstvou půdy. Důležitá proto byla příprava půdy před založením i zvolené technologie, zajišťující dlouhodobou perspektivu výsadby. V okrasných školkách z celé republiky byl pečlivě vybrán zajímavý a perspektivní sortiment rostlin.

Didaktický kontext

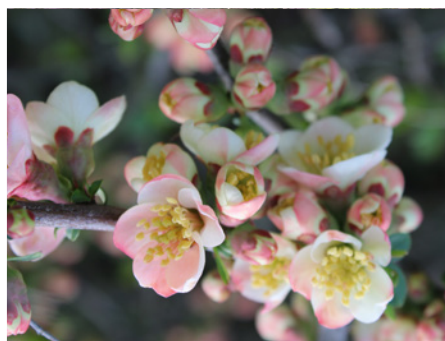
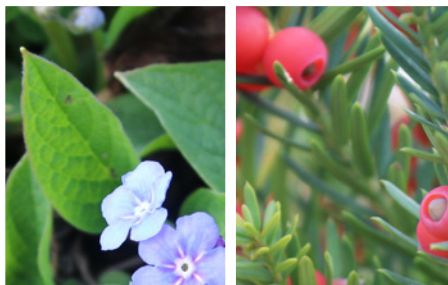
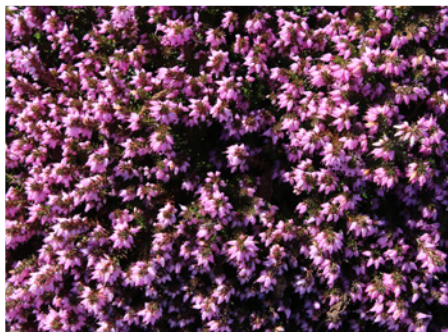
Hlavním cílem a současně myšlenkou založení Libosadu bylo vytvořit pedagogické zázemí pro výuku širokého portfolia předmětů, znalostí a klíčových kompetencí zejména pro obor zahradní a krajinářské architektury.

V Libosadu jde o ukázkou způsobu přemýšlení nad prací s rostlinným materiálem, jeho výrazem, účinností, ale i funkcemi. Nedílnou součástí je demonstrace kompozičních principů, prostorového řešení a nástrojů používaných v krajinářské architektuře. Součástí didaktického kontextu jsou i praktické, modelové ukázky špičkových i osvědčených technologií a materiálů, které se stále rozšiřují (např. typologie mlatových ploch apod.).

Přímá návaznost na výukové prostory umožňuje každodenní teoretickou výuku i zkoušky, probíhají zde výzkumné projekty, odborné praxe. Sortiment rostlin je dynamicky měněn a dosazován tak, aby se udržel krok se současnými trendy. Sledují a vyhodnocují se tím i zcela nové kultivary a perspektivní dřeviny nejen pro výsadby např. v městském prostředí, ale i s ohledem na jejich budoucí prosperitu v časech klimatické změny. O Libosad pečují studenti, udržují ho ve špičkové formě a sami zde získávají cenné zkušenosti a prožitky.

O rostlinách

Jedním z hlavních unikátních motivů Libosadu je časová působnost rostlin. Postupně lze procházet jeho částmi zaměřenými na jarní, letní, podzimní až zimní účinnost rostlin (prostřednictvím jejich kvetení, působnosti plodů, vůně, vybarvení listů atp.). Je zde tak zhmotněna mentální mapa, která umožní studentům lepší zapamatování a uvědomění si časové následnosti působení dřevin („Aha, pustoryly jsou dále od vstupu než lísky, kvetou tedy později.“).

V předjaří zde najdete kvetoucí vilíny a vonící rané kaliny, vrby, pozdější jaro reprezentuje nevšední sbírka zástupců rodu *Prunus*, soubor zlatic, následuje krásný sortiment šeříků, mochny atd. Podzim reprezentují dřeviny s působivými plody a barevnou kůrou. Kolekce barevné a tvarově rozmanitých jehličnanů a stálezelených rostlin je působivá celoročně i mimo hlavní vegetační období. V arboretu je tak výjimečně dobře viditelná časová posloupnost kvetení či barevných změn olistění různých druhů rostlin, ale také postupný vývoj Libosadu jako celku.

Jsou zde zastoupeny i další důležitá témata využitelná ve výuce studentů i v práci krajinářských architektů, např. ukázka velmi perspektivních půdopokryvných rostlin, dřeviny s texturní variabilitou olistění apod.

Všechna zmíněná témata propojují a sjednocují velké trávníkové plochy. Výsadby dřevin jsou v nich záměrně umísťovány tak, aby byly z více stran přístupné (k usnadnění pozorování a popisu dřevin) a současně aby byly zachovány hlavní komponované průhledy.

Studenti krajinářské architektury získají přehled o širí prostředků a možnostech, jež jsou k jejich tvůrčí činnosti využitelné.

Závěr

Přestože některé části arboreta budou teprve realizovány, již nyní se Libosad zásadně podílí na kvalitě studia na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. Unikátní pojetí arboreta i jeho příslušnosti ke kampusu České zemědělské univerzity v Praze z něj činí ojedinělou součást vyhrazené sídelní pražské zeleně. Přítomnost podobných pracovišť vychovávajících a zásadně zvyšujících kvalitu absolventů vysokých škol má celospolečenský dopad; v případě Libosadu na tvorbu kvalitního prostředí zahrad, veřejných prostranství měst i krajiny.

Autoři textu:

prof. Ing. Jiří Mareček, CSc.,
Ing. Lucie Miovská, Ph.D.,
Ing. Jana Halamová, Ph.D.

Autoři fotografií:

Ing. Miloslav Petrtyl, Ph.D.,
Ing. Lucie Miovská, Ph.D.

Vydavatel:

Česká zemědělská univerzita v Praze

Adresa vydavatele:

Česká zemědělská univerzita v Praze,
Kamýcká 129, Praha –Suchbát, 165 00

Grafická úprava: braq design s. r. o.

Počet stran: 12

ISBN: 978-80-213-3239-3

Rok vydání: 2022

LIBOSAD

**Demonstrační
a experimentální pracoviště
Katedry zahradní a krajinné
architektury**

**Fakulta agrobiologie,
potravinových a přírodních
zdrojů**

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

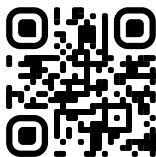
Otevírací doba pro studium

7.00—18.00
pouze ve všední den

je možné využít
komentovaných prohlídek
(na objednání)

libosad@af.czu.cz

www.libosad.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY